

Het creëren van burgerbetrokkenheid

Het WMO-concept van Decide

Introductie

De nieuwe Wet op Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) wil de zelfredzaamheid van burgers vergroten, onder meer door het stimuleren van de betrokkenheid van buurtbewoners bij elkaar én bij het beleid van de gemeente. De WMO stelt gemeenten daarmee voor belangrijke nieuwe taken en verantwoordelijkheden. Want: hoe weet je hoe het staat met de onderlinge betrokkenheid in een buurt? Hoe stimuleer je de onderlinge betrokkenheid tussen buurtbewoners? En hoe kun je burgers op succesvolle wijze betrekken bij de gemeentelijke beleidsvorming?

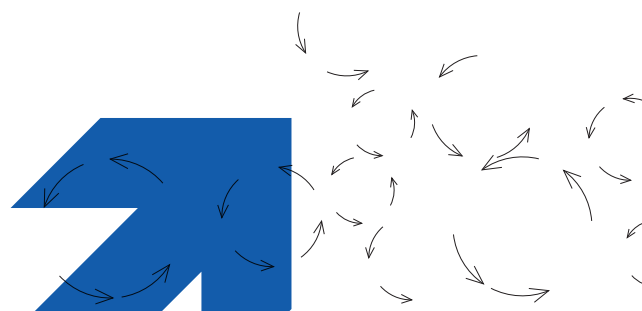
Om antwoord te kunnen geven op deze vragen heeft Decide, een onderzoeks- en adviesbureau verbonden aan de Rijksuniversiteit Groningen, een WMO-concept ontwikkeld. Het WMO-concept van Decide gaat uit van de gedachte dat samenwerking tussen individuen de motor is van onderlinge betrokkenheid. Het WMO concept is uitgewerkt in een praktijk geteste methode die rust op twee peilers:

- 1) een wetenschappelijk gefundeerd meetinstrument dat inzicht biedt in de onderlinge betrokkenheid tussen buurtbewoners;
- 2) een dialoogmethode voor wijkbewoners, wijkprofessionals en de gemeente om samen de onderlinge betrokkenheid en leefbaarheid in de wijk te verbeteren.

Het WMO-concept in de praktijk

Zowel het meetinstrument als de dialoogmethode zijn in het afgelopen jaar nauwkeurig geëvalueerd als onderdeel van de WMO-proeftuin in de gemeente Groningen.

- Uit wetenschappelijke analyses blijkt dat het meetinstrument een gedetailleerd en betrouwbaar beeld geeft van de onderlinge betrokkenheid in de buurt;
- Verschillen in onderlinge betrokkenheid tussen buurten worden inzichtelijk gemaakt;
- Binnen buurten kan worden bekeken hoe verschillende bewoners (alleenstaand of samenwonend, met of zonder kinderen, jong of oud, autochtoon of allochtoon) bij hun buurt betrokken zijn;
- Het meetinstrument biedt bestuurders en professionals grip op het lastige concept van onderlinge betrokkenheid;
- De dialoogmethode blijkt een goed instrument te zijn om succesvolle samenwerking tot stand te brengen tussen bewoners, professionals en gemeentebestuurders;
- In een samenleving waarin mensen uit één buurt lang niet altijd meer dezelfde normen en waarden delen, kan de dialoog de sociale lijm vormen die buurtbewoners bindt.

Stap 1:

Metten is weten

Het meten van onderlinge betrokkenheid in buurten en wijken

Om inzicht te krijgen in de onderlinge betrokkenheid in buurten en wijken is binnen het WMO-concept een meet-instrument ontwikkeld. Het meetinstrument gaat ervan uit dat onderlinge betrokkenheid ontstaat doordat:

- 1) buurtbewoners elkaar kennen en samen dingen doen, zoals bij elkaar op bezoek gaan of een praatje maken;
- 2) buurtbewoners als groep samenwerken, bijvoorbeeld om de buurt netjes te houden, om overlast te voorkomen of bij het organiseren van een buurtfeest;
- 3) buurtbewoners elkaar steunen, door bijvoorbeeld een luisterend oor te bieden of een klusje te doen voor elkaar;
- 4) zij zich thuis voelen in de buurt.

Op basis van deze - elkaar versterkende - aspecten is een vragenlijst ontwikkeld die in twaalf wijken verdeeld over Noord-Nederland uitvoerig is getest en gevalideerd. Hieruit blijkt dat dit meetinstrument een gedetailleerde en betrouwbare indruk biedt van de onderlinge betrokkenheid in een buurt. Verschillen tussen buurten worden inzichtelijk gemaakt.

Ten minste zo belangrijk is dat kan worden vastgesteld in hoeverre binnen een buurt de verschillende aspecten van onderlinge betrokkenheid al aanwezig zijn. Bovendien biedt het instrument inzicht in hoe verschillende groepen bewoners (werkend of niet, met of zonder kinderen, autochtoon of allochtoon, enz.) bij hun buurt betrokken zijn.

Het meetinstrument biedt gemeenten daarmee een aantal belangrijke voordelen:

- grip op het lastige concept van onderlinge betrokkenheid, iets dat de gebruikelijke leefbaarheidsindicatoren niet doen;
- richting ten aanzien van de vraag of er bijvoorbeeld interventies nodig zijn en waar deze interventies zich dan op moeten richten;
- het instrument kan ingezet worden als monitor. Door voorafgaand en na afloop van interventies een meting te houden, kan gemonitord worden in hoeverre de onderlinge betrokkenheid tot het gewenste niveau is toegenomen.

Stap 2:

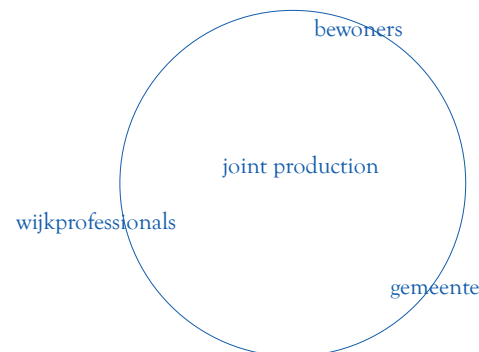
Samen is meer

Handen ineen voor de leefbaarheid in de buurt

Het meten van de onderlinge betrokkenheid is één ding; het vergroten van de onderlinge betrokkenheid en leefbaarheid in buurten en wijken is een tweede.

Dankzij jarenlange onderzoekservaring weet Decide dat samenwerking ('joint production') dé manier is om onderlinge betrokkenheid tussen individuen tot stand te laten komen. Decide ontwikkelde daarom een dialoogmethode in samenwerking met prof. dr. F.N. Stokman en prof. dr. S.M. Lindenberg, beide verbonden aan de Rijksuniversiteit van Groningen.

De dialoogmethode beoogt zowel de onderlinge betrokkenheid tussen (buurt- of wijk-)bewoners als de relaties tussen bewoners, wijkprofessionals en de gemeente te versterken. Alleen wanneer bewoners, wijkprofessionals en de gemeente samenwerken en daarbij uitgaan van de leefsituatie van de bewoners, kunnen alledaagse leefbaarheidsproblemen echt aangepakt worden.

In de dialoog staan twee panels centraal: enerzijds een focusgroep, bestaande uit bewoners en anderzijds een expertgroep, bestaande uit wijkprofessionals en de gemeente.

Stap 3:

De praktijk

De beweging vanuit een dialoog

Als startpunt voor de dialoog stelt de focusgroep een aantal belangrijke aandachtspunten voor de wijk vast (bijvoorbeeld de overlast van jongeren of het behoud van het groen). Deze aandachtspunten worden vervolgens voorgelegd aan de expertgroep.

De wijkprofessionals en de gemeente gaan na wat zij nu al doen met de aandachtspunten en hoe hun inzet beter aan kan sluiten bij de ervaringen van bewoners. Daarnaast wordt gekeken hoe de verschillende activiteiten van wijkprofessionals beter op elkaar afgestemd kunnen worden, zodat er continuïteit, creativiteit en synergie ontstaat in het aanbod van wijkprofessionals. Dit leidt tot een integraal toekomstplan van de expertgroep ten aanzien van de aandachtspunten van de bewoners. De zelfredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid van de bewoners staan in het toekomstplan centraal, waar nodig gefaciliteerd en ondersteund door professionals.

Tijdens een gezamenlijke bijeenkomst van de focusgroep en de expertgroep, presenteren de wijkprofessionals en de gemeente hun toekomstplan aan de bewoners. Wanneer het toekomstplan, verrijkt met suggesties van bewoners, de steun krijgt van zowel de focusgroep als de expertgroep, worden de gemaakte afspraken geconcretiseerd in een wijkagenda. Hierbij wordt afgesproken hoe de verschillende partijen gezamenlijk zullen toezien op de naleving van de wijkagenda.

Het commitment van de drie partijen (bewoners, wijkprofessionals en de gemeente) ten aanzien van het verbeteren van de leefbaarheid in de wijk staat in de dialoog centraal. Om te voorkomen dat de dialoog vervalt in vervlakking en routine, is het van belang om de dialoog periodiek 'op te schudden', bijvoorbeeld door de bezetting van de focusgroep en de expertgroep te vervangen door nieuwe leden.

De sterkte van de combinatie

Meten en sturen vanuit één systeem

Het meetinstrument en de dialoogmethode vormen samen een belangrijke impuls voor bewoners, wijkprofessionals en de gemeente om de handen ineen te slaan voor een leefbare toekomst.

Het meetinstrument biedt een objectief beeld van de stand van zaken en de dialoogmethode geeft concreet richting aan de gewenste oplossingen. Samen vormen zij zodoende een brug tussen de realiteit van de bewoners en de plannen van de professionals en beleidsmakers, door de actieve deelname van alle betrokkenen.

In een tijd waarin individuen die eenzelfde ruimte bewonen lang niet altijd meer dezelfde normen en waarden delen, kan dit instrument de sociale lijm vormen die buurtbewoners bindt.

Voor meer informatie

Bel Decide, telefoon 050-3636907

of mail naar info@decide.nl.

Kijk ook op internet www.decide.nl/wmoconcept

Decide

De wereld waarin organisaties en ondernemingen opereren wordt steeds complexer. Daarin spelen bovendien verre gaande (bestuurlijke) openheid, corporate governance en complexe besturings- en besluitvormingsprocessen een rol. Decide is een adviesorganisatie, gebaseerd op een unieke samenwerking tussen ervaren organisatieadviseurs en wetenschappers van de Rijksuniversiteit Groningen (RUG). Daarmee is Decide de enige organisatie die bestuurders in de driehoek van advies/ervaring, wetenschappelijk onderzoek en computersimulatie optimaal en gefundeerd adviseert, ondersteunt en richting geeft in efficiënte en effectieve besluitvorming door het opstellen van verschillende scenario's en hun implicaties.

Decide

Grote Rozenstraat 31
9712 TG Groningen
The Netherlands
T +31(0)50 363 6907
www.decide.nl

in samenwerking met
 Rijksuniversiteit Groningen